

Philip G. Ney
Marie A. Peeters-Ney

HOGY MOND JAM EL
GYERMEKEMNEK AZ
ABORTUSZOMAT?

© Pioneer Publishing Ltd., 1998.
© Ferenczy Judit, 1998.

ÁNYA-ORSZÁG KÖNYVEK 2.

Minden jog fenntartva, beleértve a kiadvány egészének vagy egy részének bármilyen formában történő sokszorosítását. A mű a Pioneer Publishing Ltd. jóváhagyásával jelent meg. A mű eredeti címe: How to Talk With your Children About your Abortion

Fordította: Ferenczy Judit

ISSN 1417-5330
ISBN 963 03 5862 X

A kiadvány megjelenését Névtelen József (1122 Budapest, Csaba u. 5.) támogatása tette lehetővé.

Szakmai szempontból ellenőrizte: dr. Hörcsik Edit gyermekpszichiáter és dr. Kenyeres Erzsébet gyermekorvos

Kiadta az Alfa Magzat-, Csecsemő-, Gyermek- és Családvédelmi Szövetség 1998-ban
Felelős kiadó és sorozatszerkesztő: dr. Téglásy Imre
1126 Budapest, Ugocsa u. 2.

Levelezési cím: 1537 Budapest Pf.: 453/370
Tel.: 30/226-775

Borítógrafika: Simon András
Tördelőszerkesztő: Keszthelyi András
Borítótervező: Pisskóné Koltay Katalin

E kiadvány a fordító, a lektorok, a tördelőszerkesztő, a grafikusművész és a borítótervező önkéntes munkájának, illetve Névtelen József anyagi támogatásának köszönhetően jelenhetett meg a Printer Nyomdában (1088 Budapest, Vas u. 7. tel.: 3384 861)

Tartalom

A lektor előszava	4
Bevezetés	6
Miért mondjuk el gyermekeinknek?	8
De akkor miért nem szoktuk elmondani a gyermeknek?	20
Hogyan találhatják ki véletlenül a gyermekek?	23
Mikor mondjuk el?	27
Hogyan mondjuk meg egy gyermeknek?	29
A gyermekek érzelmi reakciói.	33
Milyen problémákkal kell még számolnunk?	35
Miért olyan nehéz megmondani.	40
A folyamat	43
Hogyan kerüljük el a nehézségeket?	51
Klinikai esetek	53
Kutatási eredmények	57
Következtetés.	59
Függelék	61

A lektor előszava

A napokban eljött hozzám egy 37 éves személy, és elmesélte 19 évvel ezelőtti önpusztító próbálkozását. Eddig soha senkivel nem osztotta meg súlyos lelki terheit, „mert nem talált olyan embert, aki megértette volna...”

Ma egy öttagú család keresett fel, rendkívül súlyos és szerteágazó, legalább 3-4 nemzedék fel-nem-dolgozott titkaiból gyökerező lelki kórtüneteivel – most éppen egy ártatlan, pár hónapos csecsemő képviseli az ürügyet, hogy kezdjünk el beszélni a mély-feledésbe fojtott kemény igazságokról...

Mindkét esetben – és nagyon sok más kórlélektani esetben is – a pszichoterápia lényege *a megbocsátás tanulása és gyakorlása a mindennapi életben.*

Hazánkban a lelki kultúra olyan kétségbeejtően fejletlen, hogy szavaink sincsenek a lelki történések, tünetek jelölésére. Hiába kaptam azt a megtisztelő feladatot, hogy a kanadai szerzők szakmai kifejezéseit közérthetővé magyarosítsam – tucatnyi fogalmat benne kellett hagynunk – így, ahogy van, idegenül – mert csak eként fejezi ki világosan, hitelesen a tartalmat.

Nincsenek magyar szavaink... kutatóink... munkatársaink... elegendő minőségben és mennyiségben a lelki egészség védelmére, a lelki kultúra ápolására!

Mégis – teljes bizalommal ajánlom, hogy ez a könyv jelenjen meg, kerüljön közforgalomba nálunk is, mert szükség van rá, hogy a magyar szülők is megdöbbenjenek, elgondolkodjanak, e könyv igazságtartalmán.

Bízom abban, hogy akik elolvassák, le fogják tudni fordítani a szerzők mondanivalóját saját életük kemény problémáira. Nem automatikusan és gyerekesen fogják utánozni a tengerentúli mintát (hiszen nálunk több feltétele, előzménye hiányzik a leírt gyakorlatnak). De az olvasók meg fogják találni a választ szorongástéli, ki nem mondott kérdéseik egy részére... Bátorságot merítenek a következetesen őszinte önismerethez... és sokan talán azt az irányt is megtalálják, amelyen életüket az *igazság* keskeny ösvényéhez igazíthatják.

Mindenesetre nagyon tanulságos ez a könyv! Főleg a jószaradékú szülők számára – annak végiggondolásához, hogy gyermekeikkel *pici kortól kezdve mindvégig következetesen őszintén merjenek beszélni mindenről* – az élet, a halál, az igazság, a bűn, a gond és a betegség, a kudarc és az áldozat, az örökbefogadás és a bántalmazás, a tévedés és a gyilkolás, a hűség és a hűtlenség... vagyis az Élet etikai és lélektani *buktatóiról.*

Ez – *szükséges a mindennapi lelki higiéniához!*

Ez –feltétele *annak*, hogy gyermekeink lelki immunitása és erőssége (problématuró és -megoldó készsége) felnőtt korra kifejlődjék.

Kaposvár, 1998. szeptember 16.

*dr. Hörcsik Edit
gyermekpszichiáter*

Bevezetés

Az abortusz az egyik leginkább elhallgatott téma a világon. Akár megtörtént, akár csak tervezett abortuszról esik szó a családban, a tárgy mindig igen kínos. Klinikai tapasztalataink és kísérleti eredményeink mégis azt mondatják velünk, hogy nem kerülhető ki ez a rendkívül kellemetlen a téma. *A legjobb, ha nyíltan beszélünk róla*, mert így elkerülhetők az áltitkókból, a nyugtalan együvé tartozásból és a véletlenszerű felfedezésekből származó kellemetlenségek. E könyvecske segítségével igyekszünk ezt a párbeszédet a lehető legkönnyebbé tenni. Az eredményt persze nem mondhatjuk meg előre, de ha becsületesen és körültekintően követi majd utasításainkat, rájön, hogy Önnek is, meg a családjának is előnyös, ha a betartja őket. Lehet, hogy nem azonnal, de egy éven belül örülni fog, hogy így döntött.

Szomorúságra adhat okot az a tény, hogy *minden szülő bántja a gyermekét*. Bántja vagy veréssel vagy elhanyagolással vagy csak azzal, hogy a család más tagjának árt. A leginkább azzal bántjuk őket, hogy nem adunk meg nekik mindent ahhoz, hogy olyan emberekké váljanak, amilyenekké akarnak. Még nem talákoztam olyan szülővel, aki valamilyen fokig ne érezte volna magát bűnösnek. Szomorú elfogadni, hogy legnagyobb erőfeszítéseink ellenére sem lehet olyan körülményeket teremteni, amelyek között az Isten adta lehetőség a gyermekben teljesen kifejlődjön. Ez azt jelenti, hogy nekünk szülőknek mindannyiunknak *bocsánatot kell kérniünk* – van mi-

ért – a gyermekeinktől. Az a tapasztalatom, ha a szülők bocsánatot kérnek gyermekeiktől, meg lehet egymással békülni, megtörténik a megbocsátás és a dolog egészséges feledésbe merül. Elvégre Isten megbocsát és elfelejt. Nekünk is lehetővé teszi, hogy mi is ezt tegyük.

Miért mondjuk el gyermekeinknek?

Bizonyos szempontból akadémikus az a kérdés, hogy beszéljünk-e vagy inkább ne a vetélésről, különösen a művi abortuszról. A tények azt látszanak igazolni, hogy a terhesség-megszakítás mindig hatással van ránk is, ezért így vagy úgy előkerül és a gyermek ki fogja találni, mi történt. Bár mi, emberek sokszor nem tudunk egymással beszélni, akarattunktól függetlenül mégis *mindig közlünk valamit*. Kinyilvánítjuk, hogy valami megváltoztatott minket, különösen, ha az olyan nyugtalanító, mint az abortusz. Akár elhiszik, akár nem, az ember akkor sem tud hazudni, ha egyébként félrevezető és ködösítő szándékkal beszél. Elváltozásaink elárulnak minket. Ha egyébként tiszták az alapvető összefüggések, bármit mondunk is, az mindig elárul rólunk *valamit*.

Egy családban nagyon kevés igazi titok van. De ugyanakkor rengeteg, úgynevezett átitok lappang, amelyek igen veszélyesek is lehetnek. Mindazonáltal azt a kérdést Önnek kell eldöntenie, hogy beszél-e ezekről vagy sem. Ha nem biztos abban, hogy segítség nélkül is képes erre, keressen egy jó, Isten adta tanácsadót.

A következő okok miatt érdemes önnek mint szülőnek a terhesség-megszakításról beszélnie:

1. Nem kerülhetjük ki a gyermekeink kérdéseit

Természetes, hogy a gyermekek szünet nélkül kérdezenek. Kényes kérdéseket akkor vetnek fel, ha gondokat látnak a családban. Mivel az abortusz előbb-utóbb hatással lesz az anyára és az apára, a gyermekeknek tudniuk kell, mi ennek az oka. Meglehet, hogy a szülő, bár egy szót sem szól, mégis nem szavakkal történő közléseivel (arcjátékával, hangsúlyával, taglejtésével, viselkedésével) fájdalmat és zavart okoz. A gyermek azonban világos magyarázatot vár a szülő levertségére. Ha a szülő betegnek látszik, a gyermek azonnal tudni akarja, miért. Ha a szülő hirtelen sírva fakad, a gyermek – saját nyugalma érdekében – különösen fontosnak érzi, hogy megtudja: mi történik a szülővel.

Mivel egyetlen szülő sem szabadulhat a saját életére ható dolgok megbeszélésétől, a gyermek gyanítani fogja, hogy valami nincs rendjén. Ha megpróbálunk kitérni a válaszadás alól, a gyermek még gyanakvóbb lesz.

2. Sosem szabad elfojtanunk a gyermek tehetetlen kiáltását vagy kritikus kérdéseit

A gyermekek mindig jelzik, ha segítségre van szükségük. Ahhoz, hogy biztonságban vagy békében érezzék magukat, meg kell fejteniük, miféle ijesztő dolgok játszódhatnak le a családban. Lehet, hogy szavakkal ezt sosem közlik, de a szemük elárulja, hogy gondoskodásra, védelemre, kényelemre, megnyugtatóra vágynak, vagy hogy valamire magyarázatot keresnek. Ha a szülők nem veszik figyelembe ezeket a kimondott és kimondatlan, tehetetlen jelzéseket, a gyermekek megtanulják visszafojtani érzel-

meiket és a bennük megfogalmazódott kérdéseket. Így aztán sosem tanulják meg, hogyan kell kifejezni legbensőbb kételyeiket és szükségleteiket. Ha ezeket a szükségleteket nem nyilvánítják ki, nem fogunk tudni róluk, és így nem is tudjuk feloldani szorongásaikat. Sőt, ahogyan a szülő a gyermekének segélykérő jelzéseire válaszol, úgy viszonyul majd a gyermek Istenhez és Isten válaszához, amelyet kéréseire és kérdéseire ad.

Ha a szülő nem törődik a gyermekével, a gyermek azt fogja hinni, hogy az Isten is elfordul tőle. Végül már nem fog bajlódni azzal, hogy bármiről bárkivel – akár Istennel – is társalogjon.

3. A családnak szüksége van a rászakadó bajok magyarázatára

Azokat a gyermekeket, akiknek családjában abortuszt végeztek, abortusztúlélőknek tekintjük. Túlélők, mert szüleik vagy elvetették egyik testvérüket, vagy arra gondoltak, hogy őket magukat vetetik el, esetleg olyan környezetben nőttek fel, amelyben ez nagy valószínűséggel meg is történhetett volna. Az abortusztúlélőket a következő tünetek alapján lehet felismerni:

Túlélési büntudat

Hálásnak kellene lennem, hogy életben vagyok, de nem örülök az életnek, mert tudom, hogy a szüleim engem is megölhettek volna. Intézkedtek valamelyik testvérem haláláról, aki talán jobb lehetett volna nálam.

Azok, akiket ez a büntudat bánt, gyakran úgy érzik, nem érnek annyit, mint azok, akik meghaltak. Különösen akkor éreznek büntudatot, amikor arra gondolnak, hogy

talán ők is hozzájárultak kistestvérük halálához.

Egzisztenciális aggódás

„Úgy érzem, valami szörnyű dolog történik majd velem. Nem tudom, hogyan és mikor.” Mivel túléltek saját esetleges kivégzésüket vagy egy testvérük abortálását, azt gondolhatják, lassan ők is kifogyhatnak a szerencséből, vagy hogy a szüleik még mindig meggondolhatják magukat, és kivégeztetik őket. Ha mégis azért vannak életben, mert akarták őket, akkor attól félnek, mi lesz, ha egyszer majd mégsem akarják az életüket. Tudják, nem lesz majd joguk élni, ha egy gyermek elsődleges joga az, hogy kívánt legyen.

Aggodalmas kötődés

„Nem vagyok biztos abban, hogyan érzek irántam a szüleim, így mindig mellettük kell lennem. Csakhogy minél közelebb kerülök hozzájuk, annál rosszabbul érzem magam.” A szülők és az abortusztúlélő gyermekek közötti, aggodalommal és ellentétes (ambivalens) érzelmekkel töltött viszonyoknak három oka lehet:

- 1) Az abortuszon átesett nőknek gondot jelent a később megszülető gyermekek érintése, szoptatása.
- 2) A túlélő gyermekek gyanakodnak szüleikre és szeretetük kifejezésének őszinteségére. Visszautasíthatják a szülői gondoskodást.
- 3) A korábban abortuszt végeztető nőknek nehézséget jelent, hogy gondoskodással válaszoljanak gyermekük kétségbeesett sírására. Valószínűleg inkább aggodalommal, dühvel és tehetetlenséggel válaszolnak.

Ál-titkok összejátászása

A gyermekek megérzik, hogy *van valami*, amit tudni akarnak, de félnek rákérdezni. Attól tartanak, hogy esetleg tényleg megtudják, mi is történt az egyik testvérükkel. Sejtik, hogy amit megtudhatnak, az túlságosan borzalmas. Attól félnek, hogy kérdéseik fölzaklatják majd a családot. Az áltitkok fenntartása érdekében látszólag beleegyeznek, hogy nem kutatják túlságosan a világukat, és megpróbálják megzabolázni az érzelmeiket.

Bizalmatlanság

„Egyszerűen nem tudom elhinni, hogy a szüleim, akik megölték az egyik gyermeküket, engem most tényleg szeretni tudnak. Nem bízom bennük, amikor azt mondják, hogy szeretnek. Mivel én sem bízom bennük, ők *sem bíznak bennem*. E két ok miatt nem tanultam meg saját magamban bízni.” Az abortusztúlélőknek a szeretet elfogadásával és a megbocsátással is komoly problémáik vannak.

Önbizalomhiány

„A szüleim állandóan azt hajtogatják, hogy legyen elővigyázatos, ezért aztán folyton félek, hogy valami rosszat csinállok.” A szülőknek azért kell gyermekeiket és saját magukat állandóan óvatosságra inteniük, mert attól félnek, hogy mivel egyszer már kifejezésre juttatták legsötétebb és legősibb agressziójukat (megölték védtelen gyermeküket), ellenőrizniük kell magukat és gyermekeiket, nehogy újra megjelenjen a gyűlölettel teli agresszió.

Ontológiai büntudat

Az abortusztúlélő gyermekek hajlamosak arra, hogy azt higgyék, nem fognak sokáig élni. Éppen ezért nem tervezik a jövőjüket, és nem használják ki képességeiket. Bűn-

tudatot éreznek azért, hogy nem válnak olyan személylé, amilyenek lehetnének. „Tudom, hogy tehetséges vagyok és sok lehetőségem van, de úgy tűnik, nem tudom megvalósítani magam.”

Idegenkedés a gyermekekkel szemben

Az abortusztúlélők hajlamosak arra, hogy elbizonytalanodjanak egyéniségüket és létüket illetően. Éppen ezért a gyermekek által fenyegetve érzik magukat. Elkerülik, hogy gyermekük szülessék vagy családot alapítsanak, és ha mégis lesz gyermekük, korán napközibe dugják őket.

4. El kell mondani a gyermekeknek, miért van a családban baj, és hogy ezért ne saját magukat okolják

A gyermekek alárendelt helyzetben vannak és természetes módon énközpontúak.

Általában magukat hibáztatják olyan bajok, elsősorban családi gondok miatt, amelyekhez semmi közük. Mikor a szülők veszekednek, vagy amikor az anya lehangoltá válik az abortusz miatt, a gyermekeknek tudniuk kell, hogy nem miattuk vannak e problémák, hanem olyan lelki sérülésről van szó, amely a szülők múltjában gyökerezik.

5. Ahhoz, hogy leküzdhessék a társalgás előtt tornyosuló akadályokat, a gyermekeknek tisztában kell lenniük az igazsággal

Elidegenedést okoznak a szülő-gyermek viszonyban azok az áltitkok és félelmek, hogy a gyermekek rájöhetnek a

dologra. Ha beszélünk az abortuszról, az nem csupán a túlélőknek ad magyarázatot a saját lehangoltságukra, hanem a szülők problémájára is fényt fog deríteni. Lehetőséget teremt továbbá a szülők gondjainak megoldására és így előkészíti az egész család teljes megbékélését.

6. Ha a gyermek tisztában van a baj mibenlétével, önbizalomhiánya csökken

Az abortuszba keveredett családban a szülők nagyon vigyáznak arra, hogy milyen módon fejezzék ki érzelmeiket és vágyaikat. Az abortusz elfogadásával a legmélyebb pusztító hajlam fejeződik ki: saját utódukat ölik meg. A szülői gondatlanság, önzés, kényszer vagy zavartság miatt a gyermek tehetetlenül kiszolgáltatott helyzetbe kerül, majd az általa okozott kétértelmű reakció sötét oldala hatalmasodik el a család lelki működésében. Ezt követően mindig körültekintően kezelik saját vágyaikat, ezért fölöslegesen aggódnak a túlélő gyermekekért. Ha a gyermekeket állandóan óvva intik, akkor ők gyanakvással fogják figyelni saját magukat. Csak akkor tanulhatnak meg a túlélők hinni saját vágyaikban és érzelmeikben, ha a szülők őszinték az alapvető okkal kapcsolatban.

A túlélők gyanakvással tekintik szüleik szerelmének kifejeződését is. Végül is hogyan lehet úgy hinni a szerelemben, ha a szülők azt állítják, hogy szerelemből, őerte, a kívánt gyermekért vetették el a nem kívánt, kellemetlenségeket okozó testvért?! Ha ezekkel a kérdésekkel következetes nyíltsággal foglalkozunk, akkor ez hozzásegíti a gyermekeket ahhoz, hogy jobban megértsék a mély konfliktust. A szülőknek is lehetőséget ad, hogy őszintébben

beszéljenek igazi indítékaikról. Így nő a gyermekeknek önbizalma és jobban fognak hinni szüleik szerelmében.

7. A beismerés megszabadítja a szülőket attól a félelemtől, hogy a család vagy a barátok rájönnek a dologra

A szülők olykor attól félnek, hogy valaki fölfedi az abortusszal kapcsolatos családi titkot. A *beismerést majdnem mindig megtisztulásnak lehet felfogni*, mert az emberek rájönnek, hogy képesek megbocsátani és megbékélhetnek Istennel, a családdal és a barátaikkal is. A beismerés azt is lehetővé teszi, hogy az emberek újra szabadon beszéljenek érzelmeikről. Le lehet dobni az áltitkok terhét. Aztán arra is rádöbbennek, hogy szinte mindig van egy másik, egy alternatív terv is, mindig adhatunk másnak és magunknak is esélyt. Ha gyermekeiknek tudnak beszélni az abortuszról, akkor szabadon tudnak beszélni róla bárkivel, akivel csak akarnak.

8. A szülőknek kell szóba hozniuk az abortuszt, nehogy a gyermekek véletlenül kitalálják

Sok szülő attól tart, hogy gyermekük véletlenül rájön, hogy a családban már elkövettek abortuszt. Valahányszor, amikor a gyermek megijed, mérges vagy eltávolodik tőlük, a szülők hajlamosak azon tűnődni, hogy vajon ez a titok miatt van-e. Mivel nem biztosak abban, hogy a gyermek tud valamit az abortált gyermekről, a szülők azzal a kétséggel küszködnek, hogy előhozzák-e a témát a gyermek félelmeinek megszüntetésére.

9. Ha a szülők nem tagadják le a saját érzelmeiket, nagyobb esélyük lesz, hogy igazán a gyermekeikhez tartozzanak

A gyermekek érzékelik a felnőttek kapcsolattartó gondjait és rendszerint azt érzik, hogy az édesanyjuk nem szereti őket, vagy hogy nem méltóak a szeretetére. A gyenge kapcsolat, a ritkuló együttlét és a gyermek segítségkérő kiáltására adott agresszív válaszok igazi okaival foglalkozni kell. Amikor más problémákkal együtt ezeket is megbeszéljük és megoldjuk, az anya a családi környezetben pontosan el tudja mondani a veszteségei miatti szomorúságát, az apa pedig meg tud birkózni a gyermek szeretetéből fakadó félelmeivel, tehetetlenségével és a felesége iránti dühével. Ennek eredményeképpen a gyermekek szorosabban kötődhetnek hozzájuk. A szorosan kötődő gyermekek sokkal jobban fel vannak vértvezve a világ felfedezéséhez és érzelmeik kifejezéséhez. Ez kell nekik érdeklődésük, intelligenciájuk és érzelmeik kifejlődéséhez.

10. A szülőknek csökkenteniük kell a családban lévő versengést

Amikor a gyermekek azt érzik, hogy szüleik abortálták egy testvérüket vagy hogy őket magukat is elvetethették volna, gyakran rettegés lesz úrrá rajtuk. Azt gondolják ugyanis, hogy nincs elég hely mindenkinek a családban.

A szülei valószínűleg azért döntöttek az egyik testvérem abortálása mellett, mert nem volt elég pénzük, vagy a házuk volt túl kicsi, vagy talán nem tudtak szeretni, vagy foglalkozni több gyermekkel. Ezek a félelmek

nagy vizzályt okoznak a testvérek között. A kívánt gyermeknek is kihívást jelent a társak közötti versengés, főleg az iskolában.

11. A szülők nyíltan beszélhetnek

A szülők gyakran látják úgy, hogy saját maguknak is és másoknak is nagy szolgálatot tesznek, ha beszélnek az abortuszukról. Ha másért nem, akkor azért, mert figyelemzethetnek másokat az általuk olyan jól ismert következményekre. Ha a családtagok már tudnak a dologról és végérvényesen megoldották a problémákat, az anya és az apa már jóval kevésbé fél attól, hogy adott esetben nyíltan beszéljen róla. Ebbe még gyermekeiket is bevonhatják, akik igazolhatják, hogy milyen hatással volt rájuk az abortusz.

12. A konfliktusok megoldása példát szolgáltat arra, hogyan kezeljük az élet legnagyobb nehézségeit

Ha a szülők képesek nyíltan foglalkozni az abortusz következményeként jelentkező problémákkal, a gyermekek erőt meríthetnek ebből, hiszen most már tudják és ki is merik mondani az igazságot. Most már ők is ki tudják fejezni legmélyebb félelmeiket, fájdalmaikat, konfliktusait, és immár megoldást találnak a megbékélésben. Nem kell szégyenlősen behúzódnia az álitkok mögé. Már tudják, hogy *bármit is tettek, azzal szemben az őszinteség és a bátorság felszabadít és boldoggá tesz.*

13. A tények jobbák, mint a képzelgés

Mínt hogy kevés igazi titok lappang egy családban, a gyermekek találgatni szoktak: vajon mi is történhetett. Egy olyan kultúrában, amelyben a kívánt gyermeket bálványozzák, a gyermekek gyakran sejtik, hogy őket vagy egy abortált testvérüket nem kívánták a szüleik. Ezt a feltételezést aztán olyan kifinomult képzelgéssel színezzik maguknak, hogy az olykor még a valós tényeknél is rosszabb. Ezek a képzelgések gyakran arról szólnak, hogy az ő hibájuk miatt abortálták az egyik testvérüket. Azt is gondolhatják, hogy az abortált gyermek visszajön kísérteni, vagy gonosz szörnyként tér vissza, akinek meg kellett volna halnia.

14. Megnyilvánul Isten szeretete

Ha a szülők képesek beismerni legnagyobb hibáikat, majd elmondják gyermekeiknek, hogyan érkezett számukra a megbocsátás, a gyermekek látni fogják, hogy tegyenek ugyan bármit, számukra is eljön a megbocsátás. Akkor rájönnek, hogy mivel Isten több gyermeket bízott szüleikre, Isten nem bünteti állandóan az embereket. Sokkal inkább esélyt teremt nekik az újrakezdéshez egy másik tervvel, ha hajlandóak azt elfogadni.

15. Nyíltsággal megakadályozhatjuk, hogy az abortusz-magatartás öröklődj ön

Ha a szülők nem tudják a mély lelki sérüléseket kezelni, e fájó élményeket hajlamosak átörökíteni a következő

nemzedékre. És ugyanígy az ő gyermekeik is újratelemlik ezeket az abortuszról fakadó, nehezen megoldható problémákat, amelyek aztán nemzedékről nemzedékre szállnak. Az abortusszal való nyílt foglalkozás sokféle konfliktus feloldására szolgáltat megoldási mintát annak érdekében, hogy az apáról fiúra, anyáról leányra szálló tragédia véget érjen, és ne a gyermekeket tegyék bűnbakká.

16. Meg kell előzni a helyettes-gyermek jelenséget

Abban a családban, ahol abortuszt követtek el, a később megszülető gyermekek gyakran terhesnek érzik a szülők túlzott elvárásait. A szüleik elvárásai mellett az abortált és feltehetőleg nagyon tehetséges testvérükkel szembeni többlet-elvárásoknak is meg kell felelniük. Feloldatlan bűntudatukban a szülők azt gondolják, hogy az elvetett gyermek bizonyára tökéletes volt. Ha azonban nyíltan foglalkoznak az abortusszal, akkor ennek hatására reális elvárásaik lesznek, így a gyermekeik is önmaguk lehetnek. Az igazság és mindig is csak a teljes igazság szabaddít fel minket. Ez mind pszichológiailag, mind spirituálisan így van.

De akkor miért nem szoktuk elmondani a gyermeknek?

Kevés tökéletes dolog van az életben. Mi emberek a jó és a gonosz, és nem pedig a helyes és a helytelen között választunk. Reménykedünk, hogy a legjobbat tesszük gyermekeinknek, pedig tudjuk, hogy sosem lesznek tökéletesek. Az abortusz által okozott sérülések nagy része gyógyíthatatlan lelki seb. Bizonyára lesz néhány kedvezőtlen hatása is annak, hogy a megtörtént, vagy csak tervbe vett abortuszról mesélünk a gyermekünknek.

A káros következmények legnagyobb része, amit a szülők előre látnak, a saját megoldatlan gyermekkori félelmükből és bizonytalanságukból fakad. Érthető, hogy nem akarják elveszíteni a gyermekük tiszteletét és szeretetét. Csakhogy klinikai és tudományos kutatásaink igazolják: *a szülők szorosabb és őszintébb kapcsolatot alakítanak ki gyermekeikkel, ha megbeszélik velük az abortuszukat és a körülötte hullámozó konfliktusokat.* Íme néhány lehetséges káros következmény, ha elmondjuk a dolgot a gyermekünknek:

1. Félelem

Ha megtudják, hogy a szüleik megöltek egy magzati életkorú gyermeket, vagy fontolóra vették ennek lehetőségét, olyan félelem ébred a gyermekekben, amilyent egyébként sosem éreztek volna. Ezek a félelmek rémálmokat,

bizalmatlanságot, az egyedüllettől való szorongást és azt a meggyőződést eredményezhetik, hogy nekik nincs joguk élni. A mi tapasztalatunk szerint mindezek elmúlnak, ha a szülők türelmesen kitartanak.

2. Felborul a családi élet

Amikor komoly témák kerülnek elő, megváltozik vagy legalábbis egy időre bizonytalan lesz a család élete. A gyermekek dühösek lesznek és neheztelni fognak a megszokott kapcsolatok megváltozása miatt, vagy az is előfordulhat, hogy a szülők elidegenednek egymástól. E változással és fejlődéssel teli időszak után azonban általában őszinteségen alapuló, új egyensúly alakul majd ki az egész család életében.

3. Nem tudunk megbocsátani

Ha a szülőkből felmerül az a gondolat, hogy gyermekeik talán sohasem bocsátják meg nekik, amit tettek, azt mutatja, hogy a szülőknél is gondot jelent, hogy megbocsássanak önmaguknak. A gyermekek azonban nagyon hamar megbocsátanak. A szülők mentegetőzésének azonban őszintének kell lennie, be kell ismerni mindazt a kárt, amit az abortusz okozott.

4. A biztonság és az ártatlanság elvesztése

Sokan úgy gondolják, hogy a gyermekeket nem kell a felnőtt problémáival terhelni. Szerintük hagyni kell őket,

hogy szabadon fedezzék fel és élvezzék az őket körülvevő, biztonságos világot. Ez a felfogás azon alapul, hogy a gyermeket nem nyomaszthatják sem ál-titkok összjátékai, sem az érzelemkifejezés kimondatlan korlátai vagy a történetekre vonatkozó megválaszolatlan kérdések. Egy abortusz után azonban már szinte minden gyermek eleve terheket hordoz. E terheket pedig csak egyenes és nyílt párbeszéddel lehet könnyíteni.

Hogyan találhatják ki véletlenül a gyermekek?

1. Találgatnak

Mivel az abortuszról gyakran esik szó az iskolában és a sajtóban, a gyermekek kíváncsiak arra, hogy vajon volt-e abortusz az ő családjukban is. Ha a szülei körülményeire gondolnak és ismerik jellemüket, kitalálhatják, hogy valamely testvérüket esetleg abortálták. Felmerülhet bennük, hogy szülei esetleg az ő elvételüket is fontolgatták. És ha már gyanakodnak, akkor bizonyítékokat is fognak keresni, hogy alátámasszák ezt a gyanút.

2. Megérzés (intuíció)

A gyermekek sokszor megérik, hogy *van* olyan *testvérük, aki nincs jelen*. Ez a megérzés álmaikban, elképzelt társként vagy illúziókban jelentkezik, például egy pillanatra úgy tűnik nekik, hogy egy kisgyermek bújik meg egy fa mögött. Lehet, hogy a gyermekek, amikor megkérlik őket, hogy rajzolják le a családjukat, egy-két további gyermeket is lerajzolnak.

A szülők olyan ártatlan kérdésekkel találják magukat szemben, mint például „Anyu, én mindig úgy gondoltam, van még egy gyermek a családjukban. *Nem hiányzik valaki?*”

3. Rákérdeznek az áltitkokra

A gyermekek általában tudják, hogy vannak bizonyos családi témák, amelyekről nem szabad beszélni. A családról alkotott térképük fehér foltjai nagyjából megmutatják, hogy melyek is ezek a témák. A gyermekek nagyon kíváncsiakká válnak, de mégsem mernek rákérdezni, mert tartanak a büntetéstől és attól, hogy elkeserítik a családot. Gyakran ezek a fehér foltok addig-addig izgatják őket, amíg egyszerűen nincs mit tenniük: utána kell járniuk.

4. Tapogatóznak

Amikor a gyermekek kíváncsiak a viszonyokra, akaratlanul is rákérdeznek a családi titkokra. Amikor szüleiktől kitérő választ kapnak, arra gyanakodnak, hogy a valódi válasz a legszörnyűbb félelmeiket igazolja. „Mami, hány éves voltál, amikor én születtem?” „Amikor bementél a kórházba, volt valami baj? Nem néztél ki túl jól, amikor hazajöttél.”

5. Véletlenül meghallják

Amikor éppen aludniuk kellene, vagy látszólag elmerülten játszanak, a gyermekek meghallhatják, hogy a szüleik abortuszról beszélnek. Lehet, hogy meghallanak egy telefonbeszélgetést, vagy a barátok illetve a nagyszülők nem titkolt aggodalmait. Lehet, hogy a beszélgetés alig értelmezhető, de általában elegendő támpontot ad a gyermekeknek ahhoz, hogy kitalálhassák, a beszélgetések valójában a család egy abortuszáról szólnak.

6. Mintha beszélnének azok a piciny lelkek

Néhányan úgy gondolják, hogy a gyermekek tudnak abortált testvérükről, mert azok megjelennek nekik, és sokszor megzavarhatják őket éjjel, vagy amikor egyedül vannak. A kisgyermekek általában inkább kíváncsiak, mint rémültek, de a szülők viselkedése elárulja, hogy ez valami olyan dolog, amiről nem lehet beszélni.

7. Kérik őket, hogy vegyenek részt a következő terhesség megszakításáról szóló döntésben

Bár ez borzasztóan hangzik, vannak szülők, akik szerint az a helyes és demokratikus módszer, ha gyermekeinket bevonjuk az éppen soron következő terhesség-megszakításról szóló döntésbe. Ilyenkor a gyermek arra gondol, hogy ez már esetleg korábban is megtörtént vagy akár vele is megtörténhetett volna.

8. Családi problémákból következtetnek

Mínt hogy az abortusz egyre időszerűbb téma, intelligens gyermekek rövid idő elteltével arra kezdenek gondolni, hogy a szüleik problémái esetleg egy abortuszból származnak. Az abortuszt követő lelki zavarokról, az ún. poszt-abortusz szindrómáról hallottak lehetővé teszik a gyermekek számára is, hogy rájöjjenek: a szüleiken jelentkező és látható ok nélkül bekövetkező büntudat, lehangoltság valószínűleg abortusz következménye.

9. A szülők elszólják magukat

A szülők néha a makacs, ellenszegülő gyermek miatti kétségbeesésükben kiabálni kezdenek: Te kis hálátlan görcs! Egész életemben a gondodat viseltem. Az eszedbe sem jut, hogy akár el is vetethettelek volna vagy el kellett volna vetesselek!

10. Nyíltan elmondják a gyermeknek

Néhány szülő nyíltan elmondja gyermekének, mert hisznek a nyílt családi beszédben. Sajnálatos módon ezeknek a gyermekeknek kevés az esélyük kérdezni vagy vegyes érzéseiket megbeszélni.

Mikor mondjuk el?

1. Mindig

Gyermeklélektani tanácsadóknál gyakran érdeklődnek a szülők, mikor mondják meg a gyermeküknek, hogy örökbe fogadták őt. Rettegnek, hogy aznap, amikor ezt meg kell tenniük, szörnyű választ kapnak. Gyakran tartanak attól is, hogy a gyermek elszökik vagy elmenekül otthonról. Manapság az az elfogadott hozzáállás, *hogy a legjobb, ha az örökbefogadott gyermek mindig megtudja az igazat*. Nem szabad átitottnak lennie, hogy valakit örökbe fogadtak. *Ugyanez a helyzet az abortusszal is!* Úgy gondoljuk, a gyermeknek az a legjobb, ha tud róla. Életkorukhoz és érdeklődésükhöz igazodva mind többet kell megtudniuk az abortuszról, így egyre felkészültebbek lesznek a kérdés megválaszolásához.

2. Ha a gyermek gyanakszik

Amikor a szülők azt látják, hogy szomorú a gyermekük, és arra gyanakodnak, hogy ez kapcsolatban van az abortusszal, akkor az a legjobb, ha a témát olyan alaposan végigjárják, amennyire akkor éppen lehetséges. A gyermekeknek szükségük van arra, hogy minél hamarabb magyarázatot kapjanak az őket foglalkoztató kérdésekre, mert a válasznélküliség, a bizonytalanság érzése idővel agressziót is tápláló szorongások forrásává válik.

3. Amikor a szülők már tisztázták egymás közötti vitájukat az abortusszal kapcsolatban

Hacsak nem szükségszerű, mint ahogy azt a fenti esetek indokolják, fontos, hogy a szülők mindaddig ne beszéljenek az abortusról gyermekükkel, amíg ezt önmaguknak meg nem bocsátották, amíg az abortusz által okozott konfliktust ők maguk megfelelően kezelni nem tudják. Amikor a szülők már úgy érzik, hogy már szabadok és biztosak a dolgukban, akkor nem fogják túl- vagy alulértékelni gyermekeik e témában kifejtett lelki erőfeszítéseit.

4. Ha már a gyermek megtudott valamit

Lehet, hogy a gyermekek már láttak egy videót, véletlenül kihallgattak egy beszélgetést, vagy megláttak egy ultrahang-felvételt. Az élmények nyomán sok kérdés fogalmazódik meg a fejükben. Fontos, hogy amikor a gyermekek kérdéseket tesznek fel, a szülők az abortusról teljes nyíltsággal beszéljenek, még akkor is, ha a kérdések nem feltétlenül érintik őket.

5. Ha a gyermekeket belevontuk abba a döntésbe, hogy az anya a terhességét megtartsa vagy elvetesse

En a hibás lépés olyan helyzetet idéz elő, amelynek sohasem tehetjük ki gyermekeinket! Bárhogyan is dönt a gyermek, igencsak ellentmondásos helyzetbe kerül. Ha ez mégis megtörténik, akkor már a szülőknek mindenféle abortusszal vagy abortusz-lehetőséggel foglalkozniuk kell.

Hogyan mondjuk meg egy gyermeknek?

1. Legyünk nyíltak

A szülők akkor beszélhetnek egymással nyíltan az abortusról, amikor túljutottak a saját vitáikon és meggyászolták az abortált gyermek elvesztését. A gyermeknek is megengedhetik, hogy belehallgasson a beszélgetésbe. Ha figyelnek a gyermekre, gyakran kitalálhatják gondolatait és fokozatosan bevonhatják a párbeszédbe, hogy az összes nézőpontot érintsék. A gyermekek érzelmi viselkedését nagyban befolyásolja, hogy a szülők hogyan viselkednek az adott helyzetben. Ha viszonylag nyugodtan beszélnek erről a kérdéstről, a gyermekek rájönnek, ők is túljuthatnak erős belső nyugtalanságukon és új fejezetet nyithatnak.

2. Szeressük őket őszintén

A szülőknek biztosítaniuk kell gyermekeiket afelől, hogy 1) a szülők képesek bármilyen kérdést megtárgyalni, 2) képesek a gyermeknek bármilyen érzelmi kitörésért elszenvedni és 3), hogy mindig szívesen foglalkoznak velük. A szülőknek kiegyensúlyozottnak kell lenniük és tárgyilagosan kell beszélniük. Jelentsék ki, hogy egyik gyermeket sem vádolják vagy hibáztatják, még közvetett módon sem.

3. Legyen együtt a család

Fontos, hogy ha az egyik gyermek tudja, akkor a többinek is el kell mondani. A legjobb az, ha mindenki egyszerre jelen tud lenni. Az idősebb gyermekek felvethetik, hogy a kisebbek nem képesek magukat kifejezni. *Fontos, hogy az abortált gyermekről, akit embernek tekintenek, mint saját névvel rendelkező, önálló személyről beszéljenek!*

4. Enyhítsük a gyermeki félelmeket

Nagyon fontos, hogy a szülők foglalkozzanak a gyermekek azzal kapcsolatos aggodalmaival, hogy kívánták vagy szeretve kívánták őket. A kettő között döntő különbség van. Az abortusztúlélő jelenség (PASS) összes egyéb tünetével is foglalkozni kell.

5. Legyünk tapintatosak

Mindig csak annyit kell elmondani, amennyit egyszerre képesek befogadni. Nem kell állandóan figyelésre biztani őket, illetve nem kell meggátolni, ha elkalandoznak. Figyeljük meg jól, hogyan dolgozzák fel a hallottakat! Ha kell, kopogjunk be a hálósobájuk ajtaján, és beszéljük meg még egyszer a témát. Jó módszer, ha egyszerre csak egy dolgot említünk. Például: Tudtad-e, hogy van egy másik testvéred? Azután válaszoljunk a gyermekek összes felvetődő kérdésére. Ha már nem tudnak több értesülést feldolgozni, rendszerint abbahagyják a további kérdezősködést.

6. Látszódjék rajtunk, hogy őszintén bánt minket a lelkiismeret

Csak akkor lehet teljes a gyógyulásunk, ha abban a megbocsátás és a megbékélés egész folyamata jelen lesz. Ez persze nem érhető el egyetlen alkalommal. *A szülőknek őszintén bocsánatot kell kérniük az összes, általuk okozott fájdalomért. Ezek a következők:*

- Elvették gyermekeiktől ártatlanságuk egy részét és egy viszonylag nyugodt gyermekkort.
- Megfosztották őket egy testvér létéből fakadó örömtől és próbatételektől.
- Saját bizonytalanságukat azzal a hamis állítással terheltek rá a gyermekeikre, hogy a gyermekek mindössze azért élnek, mert *kívánták őket*.
- Nem kötődtek eléggé hozzájuk.
- Illetéktelenül fékeztek fejlődésüket azáltal, hogy akadályozták őket a kérdésfeltevésekben és a körülöttük lévő világ felfedezésében.
- Túl nagy elvárásokat támasztottak velük szemben, mert helyettes gyermekeknek tekintették őket.
- Abortusztúlélőkre jellemző konfliktusokat és tüneteket alakítottak ki bennük.
- Megnehezítették számukra, hogy bízzanak szüleikben, a szerelemben és a házasságban.

7. Fogadjuk józanul a gyermekek megbocsátását

A gyermekek gyakran túl könnyen megbocsátanak, mert attól tartanak, hogy haragjukkal, vagy visszahúzódasúkkal ugyanúgy fogják szüleiket bántani, mint amennyire a szülők érzelmei bántották őket. Félnek, hogy a szüleik

dönthetnek: már nem is akarják őket. Az is félelmet kelt bennük, hogy a szülők veszekedni fognak, és elválnak. Tehát a szülőknek való gyors megbocsátással gyakran saját magukat akarják védeni. Ezért meg kell nyugtatni a gyermekeket, hogy a szülők érettek a szülői feladatok ellátására és képesek kezelni a gyermekek viselkedésének legkülönbözőbb formait.

8. Keltsünk bizalmat

A szülőknek meg kell értetniük gyermekeikkel, hogy *ez a kérdés csak a családra tartozik*. Kívülállók bevonása csakis kölcsönös beleegyezés alapján történhet.

A gyermekek érzelmi reakciói

A feltárt abortusz problémáját a gyermekek érettségüktől, a szüleikkel való kapcsolattól és a közlés módjától függően más és másképpen fogadják. Ezek a tényezők általában együtt hatnak, néha azonban külön-külön jelennek meg. Jó, ha képesek vagyunk őket elkülönítve kezelni. Próbáljuk meg bátorítani a gyermekeinket, hogy beszéljenek azokról a rejtett, lelki válságaikról, amelyek érzelmeiket előidézik.

Hitetlenkedés

„Biztos vagyok benne, hogy te nem tennél ilyet. A mamám vagy, és tudom, hogy szeretsz.”

Harag

„Borzasztó vagy, megölted a kisöcsémet, akit mindig is akartam! Sosem bocsátok meg neked!”

Félelem

Ez néha rémálomként mutatkozik meg. „Ugye még mindig akarsz engem?” „Mostanában félek a sötétben.”

Meghátrálás

„Menj innen, hagyj békén! Nem akarok többet tudni erről az egészeztől!”

Tagadás

„Tudom, hogy ez sosem történt meg, így többé már nem is beszélek róla.”

Elidegenedés

„Nem tudom elhinni, hogy a családom tagja vagy. Többé szóba sem állok veled!”

Gúnyolódás

„Ez a legnagyobb hülyeség, amit valaha is hallottam.”

Beletörődés

„Aha, értem, de nem érdekel.”

Védelmesítés

„Ne sírj anyu, én tudom, hogy te nem akartad!”

Fájdalom

„Miért kellett ezt nekem elmondanod? Most mit tegyek?”

Fenyegetés

„Mindig is tudtam, hogy nem szeretsz. Úgy elmegyek, hogy többé sosem találsz rám.”

Megerősítés

„Tudtam. Most aztán még úgyse bízhatok benned.”

A szülők gondoljanak arra, hogy ezeket az érzelmeket az abortusszal kapcsolatos információk, valamint a régi, megoldatlan szülői és testvéri problémák *együtt* okozzák! A gyermekeket bátorítani kell, hogy minden érzésükről és nehézségükről beszéljenek, de segíteni kell nekik abban is, hogy megtudják, melyik érzélem melyik konfliktusból származik. Elhidegülésük például amiatt van-e, hogy tudnak az abortuszról, vagy esetleg más szülői haring lappang a háttérben.

Milyen problémákkal kell még számolnunk?

Sok olyan kellemetlen kérdés van, amit a gyermekek fel szeretnének tenni, mégsem merik. Ha a most következőkkel például képtelenek előhozakodni, javasolhatjuk, hogy foglalkozzunk ezekhez hasonló kérdésekkel.

1. „Miért abortáltad a babát, anyu?”

Ne adjunk a gyermeknek olyan hamis válaszokat, mint például hogy „nem volt pénz” vagy „rossz volt az időzítés”. A gyermekeket nem lehet becsapni. Mondjuk meg nekik a *valódi* okot. Ezt az okot általában inkább a szülők félelmében, önzésében és gyenge lelki tartásában lehet fölfedezni.

2. „Hol van most a baba, anyu?”

A gyermekeket sokat képzelődnek arról, hová kerülnek az abortuszban meghalt gyermekek. Félnek, hogy a pokolba jutottak, vagy kidobták őket a szemétkbe. Nagyon fontos, hogy megnyugtassuk őket: *ezek a lelkek Istenhez kerültek*, és hogy a kisgyermekeket Isten mindig szívesen fogadja!

3. „Én voltam a hibás, anyu?”

A gyermekek hajlamosak önmagukat vádolni a családot érő bajok miatt. Fontos számukra, hogy felismerjék, hogy sem a tetteikkel, sem a létükkel nem felelősek anyjuk abortuszáért.

4. „Apu, ebbe még te is beleegyeztél?”

A gyermek lelkére romboló hatással van az érzés, amikor rájön, hogy a szülei együtt hajtották végre az abortuszt. Ugyanilyen zavaró lehet számukra az is, amikor kiderül, hogy az *apának nincs törvényes joga ahhoz, hogy megakadályozza a feleség abortuszát*, amely esetleg az ő tudta és beleegyezése nélkül történt.

5. „Miért nem gátoltad meg, apu?”

A gyermekeknek fontos, hogy érezzék: a szülei meg tudják védeni őket. Ha az anya az abortusz mellett dönt, szeretnék azt hinni, hogy legalább az apa meg tudja és meg akarja akadályozni őt ebben.

6. „Ha nem tudtad megakadályozni anyut, akkor hogyan tudsz megvédeni engem bármilyen veszélytől, apu?”

Ezt a kérdést az államnak is felteszik: „Mi a baj? Miért nincsenek törvények, amelyek megvédenek bennünket, gyermekeket?”

7. „Engem is abortáltak volna?”

Ha nem, akkor miért nem?”

Fontos, hogy a szülők őszinték legyenek e kérdésben. A gyermekkel azt is fontos megértetni, hogy a végső döntéseknél nem számít az, hogy egy gyermeket akartak-e vagy sem. Az abortusz körül csak formálisan tevődik fel a kérdés. A kicsiknek meg kell érteniük, hogy annak a ténynek, hogy örültek-e neki vagy sem, nincs semmi köze saját személyes adottságaikhoz, okosságukhoz, méreteikhez, intelligenciájukhoz vagy egyéb tulajdonságaikhoz.

8. „És megbántad?”

A gyermekeknek szükségük van arra, hogy hallják, a szüleik őszintén megbánták, és soha többé nem követik el. Az is jó lehet nekik, ha tudják, hogy a szüleik más embereket is megakadályoznak ebben. Így meggyőződhetnek arról, hogy a szüleik szeretnének a másik oldalra állni, és meg akarják akadályozni azt, hogy ami egyik gyermekükkel történt, az másokkal is megessék.

9. „Isten megbocsát majd neked, anyu?”

Hát ez igen fogas kérdés. Nem olyan könnyű rá a válasz, mint amilyennek tűnik. Sok szülő gondolja úgy, hogy Isten megbocsát nekik, mégis önsanyargató, önmarcangoló életet élnek. Ezt az önsanyargatást gyakran a gyermek is látja, és azt gondolja, hogy így akarják a szülei elkerülni Isten büntetését. A gyermekek jól ismerik ezt

a szerepjátékot, hiszen gyakran ők is hasonló módszerekkel próbálják elkerülni a szüleik részéről fenyegető büntetést. A szülőkre kettős felelősség hárul: élő példát kell mutatniuk arra, hogy valóban hat Isten kegyelme és terve. *Egy abortusz* után még akkor is lehet örömteli új életet kezdeni, ha úgy érezzük, van egy-két olyan seb, ami sose gyógyul be.

10. „az a kis ember, akit álmaimban látok?”

A gyermeki érzékelés talán megmagyarázhatatlannak tűnik a szülőknek. Teológiai kérdés, hogy mi történik az abortált gyermekek lelkével, de erre még a szakembereknek is nehéz válaszolni. Hitünk szerint a gyermekek lelke Istenhez kerül, mert Isten mindig szívesen fogadja a gyermekeket. Lehetséges, hogy azok a lelkek, akiket nem ajánlottak még Istennek, az emberek mellett maradnak, kérve, hogy végre Istennek ajánlják őket. Jelenlétüket tudtul adják, főleg gyermekeknek. Szükséges, hogy visszaadjuk emberségüket, örömmel fogadjuk őket családjainkban, eltemessük, meggyászoljuk és lelküket Istennek ajánljuk. *(A különféle felekezetekben erről a kérdéstől eltérő teológiai álláspontot vallanak – a szerk.)*

11. „Újra megteszed, anya?”

A szülőknek teljesen meg kell győzniük gyermekeiket arról, hogy soha, semmilyen körülmények között nem végeznek több abortuszt. Ezt írásban vagy eskü formában a család, a pap vagy Isten előtt ki kell jelenteni.

A minta: a tehetetlen sírás

Amikor a gyermekeknek szükségük van valamire, félnek valamitől, fáj nekik valami vagy valami bajuk van, természetesen sírnak vagy segítségért kiáltanak. Ezt a szülőknek meg kell hallaniuk, meg kell érteniük és válaszolniuk kell rá, ha azt akarják, hogy a gyermek jól fejlődjön. Mégis, amikor a gonosz a földre érkezett, az volt a célja, hogy a szükségletek ezen kifejezését elfojtsa vagy összezavarja. Ezért mindig jobbnak tűnt félreértelmezni, vagy nem törődni ezzel a kiáltással és megtartani a titkokat – látszólag a gyermekek kedvéért.

Jézus Krisztus szerint az igazság szabaddá tesz minket. Az igazság mindenkiből, legyen bármilyen korú is, bármikor kiváltja a segélykérő kiáltást. Természetesen elengedhetetlen a megfelelő időzítés, de a hívő emberek fontos, általános elve az, hogy meghallják és kifejezzék az igazságot, legyen az bármily zavaró vagy fájdalmas.

A gyermekek szülők felé irányított tehetetlen kiáltása végső soron Istennek szól. Halló, van ott valaki? Tud valaki rajtam segíteni? Isten, hallasz engem? Sajnos a szülők saját félelmeik, megvalósulatlan vágyaik, fájdalmaik és konfliktusaik miatt gyakran nem tudják vagy nem akarják gyermekük kiáltását Isten felé közvetíteni. A következőt kellene mondaniuk: Halljuk és értjük a kiáltásodat. Minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy segítsünk. Istennek is elmondjuk, mire van szükséged. *Segítünk neked beszélni Istennel.* Tudjuk, hogy jobb helyzetben van ahhoz, hogy beszéljen veled. Minket is hozzásegít, hogy a legjobbat tegyük neked.

Miért olyan nehéz megmondani

1. Az elfojtott sírás

Nagyon nehéz felismerni a meg nem született gyermek tehetetlen, védekező kiáltását és meghallani egy gyermek kétségbeesett kérdéseit, ha a szülők fiatal kori ellenvetéseit nem vették figyelembe vagy elfojtották. Lehetséges, hogy gyermekkori kérdéseiket az ő szülei sem hallották meg, illetve nem válaszoltak azokra. Talán sosem törődtek gondoskodásra, útmutatásra és védelemre való vágyukkal, fájdalmaikat és félelmeiket észre sem vették. Ha így történt, a szülők nehezen veszik észre, hogy gyermekeiknek mire van szükségük, még akkor is, ha erre egyébként tudatosan törekszenek.

Lehet, hogy a szülők észlelik gyermekeik fájdalmait és félelmeit, de zavartan riadnak vissza, hiszen mindez a saját nyugtalanságukra emlékezteti őket. Esetleg teljesen alkalmatlannak érezhetik magukat ahhoz, hogy válaszolni tudjanak. Saját tapasztalataikból azt is tudják, hogy ha nem megfelelően válaszolnak, a gyermekeik sokkal nagyobb bajokkal kerülnek szembe.

2. A feltételező elkerülés

Komoly kétséget jelenthet a szülőknek, hogy mikor és hogyan is mondják el a gyermekeiknek, abortusz volt a

családban. Hosszasan mérlegelik az elmondani vagy a nem-elmondani előnyeit és hátrányait. Ez a töprengés, amelynek során inkább a nem vagy legalábbis a most még nem mellett döntenek, a megerősítő viselkedés (operáns kondicionálás) miatt sokszor átjárhatatlan érzelmi zsákutcába vezet. Valahányszor a téma ismét fölvetődik, nyugtalanság lesz úrrá rajtuk. Ha csak egy gyengécske kifogást is találnak arra, hogy ne mondják el, akkor nem mondják el. Így a témával való viaskodás közben nyugtalanságuk fokozódik, de ha találnak valami kibúvót, hogy miért ne foglalkozzanak a kérdéssel, e nyugtalanság hirtelen csökken. Büntetik magukat, ha foglalkozni akartak a kérdéssel, és jutalmazták magukat, ha nem.

Ez rendkívül erős feltételező elkerüléshez vezet. A szülők ezután ésszerű magyarázatokat dolgoznak ki arra vonatkozólag, hogy alapvetően mi egy kondicionált válasz. Ezek legalább valamennyire elfogadhatónak hangzanak. Például: M g tál kicsik. Vagy: Nem vagyok még kész erre.

Az ilyen feltételező elkerülésnek hosszú története van. Kezdődhet azzal, hogy a leánygyermeket molesztálja a nevelőapa, a gyermek pedig éjszaka azon töpreng, vajon elmondja-e anyjának vagy sem. Ahogy a problémával küszködik, a konfliktus bevésődik az agyába. Minél többet őrlődik, annál mélyebb lesz a kétség. Ráadásul, a fent leírt összefüggés szerint, arra készíti magát a gyermek, hogy ne is foglalkozzon a kérdéssel. Évekkel később, amikor egyéb gondok miatt már elő kell vennie a problémát, óriási nehézségeket kell leküzdenie, hogy mégis tudjon erről beszélni. Tapasztalataink szerint ehhez hatalmas erőfeszítésre van szükség. Amikor a gyermek végre nyíltan elmondja a dolgot édesanyjának, egy évek hosszú sora alatt megerősített – bár tudat alatti – akadály

omlik le. Ehhez gyakran pszichoterápiás élelítés és gyakorlat kell.

3. A hallgatás megtörése

A gyermekek gyakran el tudják titkolni érzelmeiket és kíváncsiságukat. Attól félnek, hogy máskülönbén megbántanák a szüleiket vagy felbomlana a család. Sokszor akartak fontos kérdést feltenni, vagy erőteljes fájdalmat, illetve félelmet kifejezni, de visszafogták magukat. Minden egyes ilyen alkalommal egyre nő az akadály, és egyre ijesztőbbé válnak annak képzelt következményei, hogy kimondják a gondolataikat. Szülőkként jelentős támogatásra és bátorításra van szükségük ahhoz, hogy legyőzzék mélyen beivódott gátlásaikat és megtörjék a hallgatást, mielőtt ők meghallgatják gyermekeiket.

4. Kivetített érzelmek és indítékok

A szülők gyakran úgy gondolják, meg tudják jósolni, hogyan viselkednek majd a gyermekeik. A következőt mondják: Tudom, hogy én hogyan éreznék, ha valaki megmondaná nekem ... Lehet, hogy elvéve igazuk is van, de többnyire nincs így. Ha a gyermekeiknek jobb gyermekkoruk van, mint amilyen nekik volt, akkor őket nem bántják majd ugyanazok a félelmek és gátlások. Amikor a szülők gyermekeikre vetítik a saját félelmeiket, nem biztos, hogy tárgyilagosan tudják értékelni gyermekeik abortusszal kapcsolatos viselkedését.

A folyamat

Az abortusz családi megbeszélését több szakaszban érdemes folytatni. Fontos, hogy az ember kiegyensúlyozott maradjon, hogy a gyermekek szabadon fejezhessék ki minden gyűlöletüket, félelmüket, haragjukat, undorukat, ellenérzésüket stb. Amikor az abortusszal kapcsolatos legalapvetőbb kérdések kerülnek napirendre, a szülőknek a következő nyolc szakasz szerint, bár nem feltétlenül ugyanebben a sorrendben, érdemes haladniuk:

1. Kérjük Isten segítségét

Magunk választotta időben és magunk választotta módon kérjük Minden Élet Teremtőjének segítségét ahhoz, hogy az abortusz nehéz problémájával foglalkozni tudjunk.

2. Részesítsük meleg fogadtatásban gyermekeinket

Jézus Krisztus azt mondta, hogy *Aki egy ilyen gyermeket befogad az én nevemben, engem fogad be; és aki engem befogad, nem engem fogad be, hanem azt, aki engem kiüldött.* (Mk 9,37)

Fontos, hogy a gyermekek érezzék, hogy szívesen foglalkozunk velük. Szükségük van ránk. Isten adta joguk létezni és olyan emberré fejlődni, amilyennek Isten szánta őket.

3. Fokozatosan mondjuk el az igazságot

A legjobb, ha egyszerre mindig csak egy keveset mondunk nekik és e közlések között hagyunk néhány nap szünetet. Mindent mondjunk el, amire az adott pillanatban szükségük van, amennyi befogadására fel vannak készülve. Néha gyorsan kell elmondani, mert valamilyen más téma is felmerül, vagy mert valaki más már beszélt, vagy éppen beszélni akart az abortuszról. Ha a szülők hagyják, hogy gyermekeik kis adagokban emésszék meg a hallottakat, akkor azok önkéntelenül is a megfelelő kérdéseket fogják feltenni. Még mindig jobb a gyermek kérdéseit követni, mint több információval látni el őket, amit aztán nem tudnak feldolgozni. Fontos kitalálni azokat a kérdéseket, amelyeket közvetett vagy nem-szóbeli formában tesznek fel.

Ha gyorsan kell elmondani a dolgot, azt a következőképpen lehet bevezetni:

– Na, jól van, gyermekek. Vasárnap este családi kupak-tanácsot tartunk.

– *Vasárnap*: Komoly az ügy, de együtt meg tudjuk oldani.

A legjobb, ha együtt az egész család. Ez lehetővé teszi, hogy néhány gyermek olyan kérdést tegyen fel, amit más nem. Így összetett érzéseik kezelésében is egymás segítségére siethetnek. Segít továbbá feltárni az abortusz egyénekre gyakorolt hatását.

4. Állapítsuk meg a felelősséget

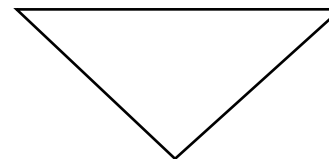
A szülőknek meg kell vallaniuk gyermekeiknek, hogy megfosztották őket egy testvértől, és sokszor és sokféleképpen bántották meg őket. Tudniuk kell, hogy szülők-

ként hogyan nehezítették meg gyermekeik velük való kapcsolatát. Tudniuk kell az abortusztúlélők összes mély konfliktusáról. Ha a szülő fél e gondok nyílt megvitatásától, biztos lehet abban, hogy a gyermekek sem akarnak majd őszintén foglalkozni vele.

Hasonlóan a többi emberi tragédiához, az abortusz is olyan háromszög, amelyben szerepel az *elkövető*, az *áldozat* és a *megfigyelők*. (Bizonyos értelemben mindenki áldozata az abortusznak.) A szülőknek segítenie kell, hogy a gyermeke megértse, hogyan történt a tragédia. Rajzoljuk meg a tragikus háromszöget és rendeljük a különböző embereket az egyes sarkokba. Ezután állapítsuk meg minden egyes résztvevő felelősségének arányát, például így:

elkövető:

anya 20%
apa 20%
abortőr 25%
ápolónő 10%

áldozat:

megtámadott
magzat (%)

megfigyelő:

nagyszülők 10%
pedagógus 4%
családorvos 10%
pap 1%

Az idősebb gyermekek saját maguknak is részt tulajdoníthatnak a felelősségből, mert nem akartak több testvért. Ha ez történik, ne állítsuk, hogy ők teljesen ártatlanok, hanem egy nagyon kis részt tulajdonítsunk nekik a felelősségből.

5. Hogyan kezdjük bele?

Például kezdhethük így:

Apa: Anya meg én valami nagyon rosszat tettünk, és tudom, hogy ez mindannyiunkat bánt. Nem te vagy a hibás, ha nagyon ideges vagy szomorú leszel. Volt egy kistestvéred, Jánoska, de mi nem szívesen fogadtuk őt, ezért meghalt.

6. A gyermek zavarának kezelése

Mikor a gyermekek megtudják, hogy szüleik részt vállaltak egy testvérük halálában vagy erősen gondolkodtak rajta, nehéz út előtt állnak. Próbálkozásaik során, hogy problémáikat megoldják, az emberiség alapvető lelki konfliktusait élik át. Ezek ősi félelemből erednek. Egy ilyen félelem kivetülése például az a népmesei jelenet, melynek során a gyermeket megeszi a boszorkány, vagy kővé dermedti a gonosz mostoha. Az a felfedezés, hogy a saját szüleinek is vannak hasonló hajlamai, erőteljes félelmet, esetleg bosszúvágyat ébreszthet a gyermekben.

A szülőknek tehát azonosítaniuk kell a gyermekeik alapvető lelki válságait és problémáit. Segíteniük kell, hogy a gyermekek kifejezzék legmélyebb érzéseiket, és finoman vezetgetni kell őket, míg összerakják a szörnyű mozaikképet:

Tudom, hogy szörnyű, olyan szörnyű, hogy egyikünk se szeretne beszélni róla, de még csak gondolni sem akar rá, hogy mi történt a mi másik babánkkal.

Borzasztóan ijesztő lehet neked, hogy anyukád és apukád képes volt ezt megtenni.

Nem lennénk meglepődve, ha dühös lennél ránk. Az is lehet, hogy bosszút szeretnél állni rajtunk, ugye?

7. Törekvés a megbocsátásra

Ha a gyermekeknek már sikerült lelki konfliktusaik egy részét megoldani (lásd *abortusztúlélők*), akkor ideje, hogy a szülők is megindítsák a megbékélési szakaszt. Jó, ha ezt nem hamarkodják el, bár addig se jó várni, amíg úgy érezzük, hogy a lelki harcok teljesen véget értek. Valószínűleg több hónap, esetleg egy év is kell mindehhez. Mi úgy gondoljuk, hogy a megbékéléshez vezető legjobb út, ha minden egyes gyermekünknek külön levelet írunk. A levél ugyanis lehetővé teszi, hogy tárgyilagosak maradjunk, és időt enged a dolgok átgondolására, még mielőtt bármit is mondanánk. Ez alkalom lehet arra is, hogy más sérelmeinkkel is szembesüljünk. A szülőknek mindezt alaposan át kell gondolniuk, majd azt írniuk, ami a legmegfelelőbbnek bizonyul.

Itt egy követhető vázlat:

Baj van kettőnk között, és ki kell békülnünk. De ehhez az kell, hogy megbocsáss nekem és édesapádnak is. Remélem, még mindig úgy érzed, hogy szerető szüleid lehetünk, de ha most nem is akarod, hogy szeressünk, mégis szükségünk van arra, hogy megbeszéljük ezeket a dolgokat.

Mindketten mélyen megbántuk az összes sérelmet, amit okoztunk neked. Szeretnénk, ha megbocsátanád őket. (Itt a szülők megnevezik azokat a sérelmeket, amikről tudnak. Lehet, hogy meg kell várniuk a gyermek válaszáat, hogy teljes lehessen a lista.) *Tudjuk, hogy sokszor megbántottunk. Ezek közül némelyik egész életedre kihat majd. Szeretnénk, ha elmondanád, hogyan bántottunk, félemlítettünk meg vagy zavartunk össze téged.*

Igérjük, hogy nem lesz több abortuszunk. Segíteni fogunk másoknak is, hogy ne essenek ugyanebbe a hibába. Tudjuk, hogy nehéz lesz neked újra megbízni bennünk.

Meg fogjuk mutatni, hogy hajlandók vagyunk meg változni, hogy megint bízhass bennünk. Ígérjük, hogy semmi olyasmit nem fogunk titokban tartani előtted, ami téged is érinthet.

Tudom, hogy sérültél, de szeretnénk jóvátenni. Ezt a következőképpen képzeljük...

8. Képi elemek használata

A szülők például elmesélhetik a gyermeknek a következő történetet, miközben arra kéri őket, hogy a részleteket képzeljék el maguknak. Meg kell mondani, hogy ez igaz történet, és hogy nekik ki kell egészíteniük azt, mégpedig úgy, hogy maguk elé képzelik a résztvevők tulajdonságait, a nevüket, a ruházatukat, a korukat, a kinézetüket, a viselkedésüket, és hogy miket mondanak. A szülők ezt segíthetik azzal, hogy rövid részletekben mesélik el a történetet, és a részek között elegendő időt hagynak arra, hogy a gyermek maga elé képzelje a részleteket. A kiindulópontok a következők lehetnek:

Vissza kell adni az elutasított gyermek emberségét és egyéniségét.

Nevet kell adni neki, el kell képzelni, milyen ruhát viselne, milyen lenne a személyisége, miket tenne vagy mondana. Ha a szülők ezt már megtették, beszélhetnek róla, mégis jobb, ha megvárják, hogy a gyermek maga végezze ezt el.

Üdvözlöd az elutasított, bolyongó kis gyermeket az otthonodban és a szívedben.

Válaszolj az összes nehéz kérdésre, amit a családnak feltehetne! szintén okold meg, miért nem látták őt szívesen, és miért kellett meghalnia! Amikor ajtót nyitsz, szemébe kell nézned a gyermeknek. Ha már az összes

kérdésre válaszoltál, az egész család nevében hívd be a kis jövevényt, és öleld meg!

Tedd otthonossá számára a környezetet.

Mutasd meg a gyermeknek, melyik lesz az ő helye, hol ehet, aludhat vagy játszhat. Mutasd be őt testvéreinek, a család többi tagjának és a háziállatoknak. Tölts néhány napot azzal, hogy megpróbálsz megismerni az új családtagot. Milyen érzéseid vannak vele szemben?

Az újonnan befogadott testvér halála.

Képzeld el, hogy most, amikor szeretetet és melegséget kaptál, a gyermek élni akar. De, talán önzésből, már nem akarsz, hogy ez az új testvér a házba költözzék. Ekkor ő kétségbeesik, és segítségért kiált. A szüleid nem tudnak, vagy nem akarnak segíteni. Lehet, hogy te akarsz. Nézz a haldokló gyermek szemébe. Érezd át a fájdalmát, amely olyan, mint a tied.

Temesd el kistestvéred.

Képzeld el őt egy csendes helyen. Talán imádkozni is szeretnél, hogy megkérdd Istent, bocsásson meg édesanyádnak, édesapádnak és neked magadnak is.

Most, hogy a család elképzelte a gyermek temetését, a következőképpen fejezheti be a gyermek emberi minőségének és egyéniségének visszaadását:

Ajánljuk a gyermek lelkét Isten kezébe.

Ezt imádság formájában is megtehetjük:

Uram, megbántuk. Nem láttuk szívesen ajándékodat, és nem fogadtuk el az általad kölcsönadott kis életet. Előkészítettük és kegyetlenül véghez is vittük a halálát. De most elismerjük őt magunkénak, és a következő nevet adjuk neki: Üdvözlöttük-t otthonunkban és szívünkben. Kériünk, hogy bocsáss meg nekünk. Kériünk, hogy hívd és fogadd el-t. Tudjuk, hogy Te mindig szívesen fogadtad a gyermekeket.

Megbocsátó levelet írni.

Írjunk mindazoknak, akik részt vállaltak a gyermek halálában, beleértve az orvost, ki megtette (lásd a Függelékét). Gyermekünk vagy segítsenek megírni egy közös családi levelet, vagy írjanak külön.

Dolgozzék együtt a család.

Tervezzük meg közösen, mit kell tennünk, hogy más családok életében megakadályozzuk az abortuszok tragédiáját. Például vegyünk részt életvédő mozgalmakban, készítsünk plakátokat, vagy születésnap üdvözlő helyett küldjünk Boldog Élet-napot kívánó képeslapokat barátainknak, melyben az élet kezdetét, a fogantatást ünnepeljük.

A gyermekeknek életkorukhoz és egyéniségükhöz mérten tevékeny, cselekvő módon részt kell venniük az abortuszprobléma megoldásában és megelőzésében, saját családjukban és mások életében.

Hogyan kerüljük el a nehézségeket?

1. Ne terheljük gyermekeinket a saját problémáinkkal

A gyermekek készek arra, hogy védelmezzék és támogassák szüleiket. A szüleikre azért is szükségük van, hogy azok teremtsenek meg mindent, ami segíti őket fejlődésükben. A gyermekek megpróbálnak majd részt venni abban, hogy elhárítsanak mindent, ami bántja őket vagy gátolja a fejlődésüket. A felnőtteknek biztosítaniuk kell gyermekeiket afelől, hogy mindez a szülők felelőssége, és nem a gyermekeké.

2. Tudjunk uralkodni érzelmeinken

Ahhoz, hogy biztonságban érezzék magukat, a gyermekeknek szükségük van arra, hogy azt hihessék, a szüleik lelkiileg szilárdak. A szülők erős érzelmeiket vagy a lelki atyjuknak, egy tanácsadónak vagy egymásnak kell kifejezniük. A gyermekek nagyon meg szoktak rémülni, ha azt látják, hogy a szüleik különösen szomorúak vagy idegesek. Ebben az ügyben a gyermekünk előtt ne engedjünk szabad folyást érzelmeinknek csak azért, hogy mi magunk megkönnyebbüljünk!

3. Ne mondjunk el többet gyermekeinknek, mint amennyit elbírnak

Az, hogy a gyermek fél, elrohan vagy más érzelmi reakciót mutat, természetes következménye annak, amit éppen hallott. Másrészt, ha dühük vagy szomorúságuk meghatározhatatlan időre elhúzódik, valószínűleg többet hallottak, mint amennyit kellett volna. Próbáljunk visszakozni, hogy eljussunk alapvető kétségekhez.

4. Ne csak azért mondjuk el abortuszunkat gyermekünknek, hogy megbocsátást nyerjünk

Azért van szükségük erre a felvilágosításra, hogy ebből *nekik* származzék előnyük! Meg kell bocsátaniuk, de csak *miután* megoldották az abortusz körüli lelki problémáikat.

5. Ne hagyjuk, hogy a gyermek úgy érezze, az ő hibája volt

A gyermekek hajlamosak azt hinni, hogy minden velük kapcsolatos kellemetlenségnek ők az okozói. Ha abortusz volt, képesek azt hinni, hogy az olyasmi miatt eshetett meg, amit *ők* tettek vagy mondtak. Biztosítsuk őket afelől, hogy ez a *mi* döntésünk volt, bár nagy nyomás nehezedett ránk, és sokat aggódtunk miatta.

Klinikai esetek

Első eset

John és Judy abortáltatták első gyermeküket. Mindketten félték, hogy a másik két gyermekük rájön az igazságra. Bizonyos előjelek azt mutatták, hogy a gyermekek gyanakodnak, és ez mély hatással volt rájuk. A szülők hosszasan tépelődtek, mit is csináljanak. Tudták, hogy ezek a titkok nagyon ártalmasak, így végül elhatározták, hogy gyermekeiknek meg kell tudniuk az igazságot. Leültek a hat éves Chris és a nyolc éves Jenny mellé, hogy megvitassák ezt a témát. Az abortuszt úgy hozták szóba, hogy elmondták a gyermekeknek, hogy a kisöccsük meghalt. Hirtelen mindkét gyermek nagyon izgatott lett, meg akarták tudni, hogy ki volt az, hogy halt meg és hogy ők erről miért nem tudtak semmit. A szülők őszintén válaszoltak és elmondták, hogy önzők voltak, emiatt elvetették gyermeküket egy orvossal. A gyermekek meg voltak döbbenve. Jenny sírt, Chris pedig hirtelen ki akart rohanni játszani. Mindkét gyermeket visszatartották és megvigasztalták, majd azt mondták, hogy van még valami, amit meg szeretnének osztani velük, de majd csak akkor, amikor meg tudják hallgatni őket. Chris kiment játszani a barátokkal, Jenny pedig a ház körül őgyelgett, és egy alaposan kidolgozott rituális játékba kezdett.

A szülők el voltak foglalva saját kellemetlen helyzetükkel, ezért nem értették, hogy Jenny újra eljátszotta öccse

halálát. A gyermek előadásában az anyababa elment az orvoshoz karjában a gyermekbabával, és azt mondta:

– Nem akarom ezt a gyermeket, doktor úr! Legyen szíves, ölje meg!

Bízva a család orvosában, Jenny ezt mondta az orvos helyett:

– Nem, nem ölöm meg!

Ekkor az apa is megjelent a színen, és győzködte az orvost, hogy mégiscsak tegye meg. Azután Jenny pontosan előadta anyjának abortusz utáni, zavart és szomorú viselkedését. Ha a szülők éberebbek lettek volna, távolról figyelemmel kísérhették volna, ahogy Jenny újrajátszotta a történeteket, és később meg is beszélhették volna vele.

Sajnos a felnőttek nem jártak a dolog végére, és nem foglalkoztak elegendő mértékben a gyermekek lelki vívódásaival. Mindkét gyermeket rémálmok kezdték gyötörni. Bár reggeli közben a szülők megbeszéltek ezt velük, mégis kényelmetlen érzések, némi elidegenedés és érezhető feszültség időszak következett. A szülők kitarítottak. Korábban olvastak valamit az abortusztúlélőkről, és így azonosítani tudták a lelki problémákat. Képesek voltak segíteni gyermekeiknek, hogy kezelni tudják ősi félelmeiket. Két hónappal később, sok könnyhullatás és dühkitörés után úgy tűnt, mindkét gyermek megbirkózott a központi kérdéssel. A család jobban működött, mint korábban bármikor. Nem volt több álitok, ami eltávolította a gyermekeket szüleiktől, és az abortusztúlélő tünetcsoport sem fenyegetett többé.

Második eset

Brenda, aki tizenöt évvel ezelőtt követett el abortuszt, belátta, hogy be kell avatnia ebbe hét- és tízéves fiait. Megtett minden tőle telhetőt a jó felkészítés érdekében, mégis

meglepetéssel a reakción. A tíz éves Jimmy megdöb-bent, majd nagyon mérges lett. A hét éves Joey elcsendesült, és szünni nem akaró sírásba kezdett. Jimmy egyfolytában kérdezett, de nem várta meg a feleleteket. Joey elvonult a szobájába. Brenda férje dühösen megjegyezte: Nem tudom, minek kellett nekik az abortuszról beszélned. Később azonban beismerte, neki is szüksége volt rá, hogy bánkódhassék megölt gyermekének elvesztése felett. Miután mindkét szülő elment abortusz-csoport-terápiára, jobban tudták kezelni fiaik viselkedését. Joey megkérdezte, hogy *őt* el akarták-e véteni. Azt hitte, hogy volt még legalább egy gyermek, aki az *ó* nevét viselte. Meg kellett győzni, hogy *őt* annak ellenére is nagy örömmel várták, hogy a bátyját elutasították.

Aznap este a család éjszakába menően beszélte meg a nehézségeket. Másnap reggel mindkét szülő meglepődve tapasztalta, hogy a fiúk a szokásos módon végezték mindennapi dolgaikat, és meglehetősen vidámaknak látszottak. Brenda később így vallott arról: Nem tudom, hogy mi lesz a vége, de hálás vagyok, hogy nem kell aggodnom amiatt, hogy ezt a szörnyű titkot idegen ember fogja felszínre hozni.

Harmadik eset

Susannek két nős fiával és egyetemista lányával kellett megosztania a titkot. Mindhármán meglehetősen messze éltek, és Susan nem tudta, hogyan fogja tudni bevonni őket egy közös emlékezésbe. Legnagyobb meglepetésére sikerült őket összehoznia egy estére. Ennél jobban már csak azon lepődött meg, hogy mindannyian nagyon megértőek voltak. Hajlandók voltak lélekben vele tarta-

ni egy misén, mely az abortált gyermeket Isten kezébe ajánlotta.

Susan szakadó esőben temette el megölt gyermekéről készült rajzát. Aztán felhívta gyermekeit, hogy beszámoljon nekik. Aznap este vizesre sírta a párnáját. Később így vallott: Úgy érzem, kezdem megtalálni egyéniségem elveszett darabjait. Csakúgy, mint mások, ő is elmesélte, milyen felszabadító érzés visszafogadni és eltemetni az elutasított gyermeket. Így lehet visszanyerni a személyiség elidegenedett részeit. Mivel bevonta élő gyermekeit, kapcsolata szorosabb lett velük. Cserében ők is jobban megismerték anyjukat. Nem kellett többé elbújni szegyenében.

*

Az abortuszunkkal való foglalkozásnak, e foglalkozás gyermekeinkkel történő megosztásának egyik legfontosabb célja, hogy visszanyerhessük egyéniségünknek ama részeit, melyeket az abortált gyermekbe vetítettünk, és az ő halálával látszólag végérvényesen elveszítettünk. Bár a bűnbakká tett meg-nem-született gyermek halála ideiglenes megnyugvást hozhat, a mélyebb problémákat sohasem oldja meg. Ha ezt megosztjuk gyermekeinkkel, képessé válunk arra, hogy elfogadjuk és magunkénak ismerjük el nemkívánatos tulajdonságainkat.

Kutatási eredmények

Tanulmányoztuk az abortusztúlélők körében mutatkozó lelki zavarok (PASS) hatásait. Kérdőíveket használtunk különböző országokban (a mintakérdéseket lásd a Függelékben). Eredményeinkből a következők derülnek ki:

1. Válogatás nélküli mintánkban 27% úgy érzi, a szülei őt is el akarták vététni. 47% úgy érzi, túlélési esélyei csökkentek. 35%-nak voltak abortált testvérei. Abortusztúlélő mivoltuk többféleképpen befolyásolta életüket. 23%-uk úgy érezte, nem érdemli meg az életet, 53% pedig nem tudja, ki is ő valójában.

2. Ha az *anya* mondja el nekik, hogy volt abortusz a családban, ez kevésbé viseli meg őket, mint ha mástól vagy áttételesen hallottak volna róla.

3. Ha az *anya* beszél nekik erről ahelyett, hogy nekik kellene utánajárniuk, úgy tűnik, inkább hajlandók megbeszélni az ügyet. Az esetek 80%-ában többet szeretnének hallani a dologról.

4. Ha az *anya közvetlenül* mondja el nekik a történetet, a család minden tagja sokkal jobban fel tudja dolgozni, mint ha a gyermek maga *kérdezett* volna rá vagy *nyomozta* volna ki az esetet.

Van néhány adat a következőkre vonatkozóan is:

1. Azok körében, akik anyjuktól hallottak az abortusról, kisebb annak veszélye, hogy újrátsszák a tragédiát, vagyis hogy ők maguk is abortáljanak.

2. Ha közvetlenül anyjuktól hallanak a történekről, jobban örülnek, hogy ékiek, és kisebb a valószínűsége, hogy depressziósakká válnak.

Úgy tűnik, ha a gyermekek közvetlenül az anyjuktól kapják ezt a tájékoztatást, megértik, hogy anyjuk hajlandó és képes beszélni a dologról. Így a beszélgetés mélyebb és őszintébb lesz. Ezzel szemben ha a gyermekeknek maguknak kell megtenniük az első lépést azzal, hogy kérdeznek, egyértelművé válik számukra, hogy a szülei nem akarnak foglalkozni a dologgal. Ha véletlenül jönnek rá az igazságra, belátják, hogy a szülei titokban akarják tartani, és ők sem fedik fel. De ha az anya maga beszél róla, a gyermekek megérthetik, hogy anyjuk felkészült a témával való foglalkozásra, és a gyermekei érdekében megengedi, hogy azok részt vegyenek egy alapos megbeszélésen. Ha a beszélgetés nyílt és mindenre kiterjed, a problémák megoldása rövidebb ideig tart majd, és a gyermekeknek nem kell elszemnedniük az elhallgatás negatív hatásait.

Következtetés

Tudjuk, igen nehéz a családnak az abortuszról beszélni, de tapasztalatunk és kutatásaink alapján meggyőződésünk, hogy ez a legjobb, amit tehetünk. Kénytelenek vagyunk a saját életünkön megtapasztalni azt az ősi alapigazságot, hogy az *igazság felszabadít. Vagyis mindig és mindenkor csak a teljes igazság üdvözítő.* (Nem pedig csak a hébe-hóba és csak részlegesen vállalt igazság a boldogító.) Így hát az abortuszhoz hasonló kemény dolgokról szóló igazság is felszabadít.

A gyermekeknek kevésbé esik nehezükre, hogy megemésszék az igazságot, mint az ál-titkokat vagy azt, ha csak a fantáziájukra hagyatkozhatnak. Időbe telhet, hogy átvezessük őket a lelki válságon, de életbevágóan fontos, hogy ezt megtegyük. A végeredmény sokkal jobb lehet, mint amire a zavarodottság időszakában gondolnánk.

Gyermekgyógyászként és gyermekpszichológusként sokszor segítettünk családoknak, hogy miként kezeljék a fájdalmas ügyeket, hogyan tisztázzák a félreértéseket, és végül hogyan fedjék fel a titkokat. Az a mód, ahogyan egy család a titkokat kezeli, gyakran nemzedékről nemzedékre száll. Egyetlen személy, család vagy nemzet sem szereti megbolygatni a fájdalmas múltat. Márpedig az abortusz, ez a kifejezetten fájdalmas dolog az emberiség legmélyebb gyökereit támadja. Erről tudnak az emberek legkevésbé beszélni. Nem szabad elfelejtenünk, hogy az abortusz fájdalma sohasem magánügy. Sok emberre van hatással. Ennélfogva *a fájdalom és a lelki válság feldolgo-*

zása sem lehet magánügy! Jobb, ha minél alaposabban és tisztábban foglalkozunk a kérdéssel. Ha a gyermekek nyugtalansága nem csitul, ne habozzon: kérjen szakmai segítséget.

Függelék

Magyar anya és gyermek közös levele
egy abortáló orvoshoz:

Levél ahhoz a doktor bácsihoz, aki elvette a testvérünk életét

Azért írunk, mert sokkal könnyebben megbocsáthatnánk Önnek, ha elismerné mindazt a sérülést és szenvedést, amit az Ön tettének következményeként át kellett élnünk. Ha esetleg nem tudná, felsorolunk néhányat, az okozott károk közül:

- fájdalmat okozott és megölte öcsénket és sok más kis lényt is, aki öccse, bátyja, húga, nővére, fia vagy lánya lett volna valakinek;
- fájdalmat okozott édesanyánknak és sok más édesanyának azzal, hogy azt a szörnyűséget tette velük;
- úgy gondoljuk, vétkes abban is, hogy nem beszélt édesapánkkal, és egyetlen más édesapával sem. Hagyta, hogy az édesanyánk és mások édesanyja egyedül döntöskön;
- felelős azért is, hogy nem mondta el az édesapánknak és mások édesapjának, mit érez az a kis lény, mialatt életétől megfosztják;
- vétkes, mert igen helyett nemet mondott az életre annak ellenére, hogy orvosnak vallja magát.

Szeretnénk, ha segítene újra megtalálni lelkünk békéjét azáltal, hogy megígéri: soha többé nem követi el ezt a

szörnyűséget! Szeretnénk segíteni Önnek ebben, mégpedig úgy, hogy elmondjuk, milyen kár ért bennünket:

- elvesztettük öcsénket;
- még azt a lehetőséget se kaptuk meg, hogy legalább eltemessük őt;
- nemcsak a testvérünket ölte meg, de az édesanyánknak is fájdalmat okozott;
- az Ön tettén keresztül anyánk elidegenedett apánktól;
- anyánk elkezdte gyűlölni a nagymamánkat;
- nekünk, gyermekeknek, a tehetetlenség érzésétől kellett szenvednünk. Nem tehattunk semmit, bár tudtuk, csinálni kéne valamit. Gyermeki eszközeinkkel mindent megpróbáltunk, de erőfeszítéseink hiábavalóak voltak.

Mások és az élni akaró kicsiny lelkek nevében kérjük, hogy soha többé ne okozzon ennyi szenvedést senkinek! Kérjük továbbá, hogy:

- segítse életre azokat, akik élni akarnak;
- ne mondjon nemet az életre, mert Ön igazán tudja, milyen csodálatos érzés egy újszülöttet tartani a kezünkben, miután világra jött, majd édesanyja kezébe adni;
- ne fossa meg önmagát ettől az érzéstől, így másoktól sem fogja elvenni ezt a boldogságot.

Nem haragszunk Önre, mert nem tudhatott az érzéseinkről és az Ön által okozott sok-sok szenvedésről. Valószínűleg automatikusan, csak az írott törvényeket követve cselekedett. Csakhogy ezek a törvények kegyetlenek, mert igenlik a halált, miközben annak az emberi személynek, aki a mi öcsénk lehetett volna, nem adatott meg a választás lehetősége. Meg kellett halnia, bár élni szeretett volna!

Gyermekek válasza anyjuk abortuszra vonatkozó kérdéseire

Christina, hatéves

Nem a te hibád volt, mert te gyermeket szeretted volna. Te meg akartad tartani azt a babát, de apu és nagymama nem engedte, hogy életet adj neki. Azt hiszem, apu a hibás, mert bele kellett volna egyeznie, hogy életet adhass annak a gyermeknek. Annyira szeretted volna megtartani. Nagymama is hibás, mert apunak rossz tanácsot adott, és nem akadályozta meg, hogy apu téged oda küldjön. Haragszom a doktor bácsira is, mert le kellett volna beszélnie aput, téged meg egy másik orvoshoz kellett volna küldenie, mert nem lett volna szabad megtennie azt a szörnyű dolgot. Mikor imádkozom, azt kérem a Jóistentől, adjon nekem egy gyermeket, és én odaadom neked.

Natasa, kilencéves

Hibás vagy, mert nem kellett volna másra hallgatnod. Megbocsátok neked, mert nem hiszem, hogy nagyon hibás lennél. Azt hiszem, nagymama a leghibásabb, mert ő befolyásolta apát. Ha nem teszi, apa is másképp viselkedett volna. Apa is hibás, mert nem lett volna szabad hagynia, hogy befolyásolják. Azt hiszem, a doktor bácsi hibás is, meg nem is. Hibás, mert ha egy ember meg tudja ezt tenni, akkor nem tiszteli az életet. Ha imádkozom, kérem a Jóistent, büntessen meg mindenkit, aki képes ezt megtenni, és aki téged erre kényszerített. Téged nem lenne szabad megbüntetnie, mert te kényszerítve voltál. Azért sírok, mert nem szeretek erről beszélni. Mások ne tudják, amit érzek, csak te. Mégis azt hiszem, beszélünk

kell róla, mert ha nem, mások nem tudnák meg, milyen nagyon rossz dolog ez.

Péter, tizenöt éves

Lehet, hogy nem mentél volna abortuszra, ha nem akartál volna. Mégsem ítélek el, mert tudom, mennyire akarták mások, apa és nagymama, hogy elmenj. Apát hibásnak érzem, mert ő küldött oda téged, hogy azt megtegyed. Nagymama is hibás, mert egyetértett apuval. És igen, az orvosra is dühös vagyok, mert nem lenne szabad ilyen tennie. Az orvosnak nem az a dolga, hogy öljön. Azért imádkozom, hogy Isten ne büntessen téged.

Mintakérdések az abortusztúlélő tünetcsoporttal foglalkozó kérdőívekről

Hogyan szereztél tudomást édesanyád terhesség-vesztéseiről?

Anya mondta el

Apa mondta el

A testvérem mondta el

Megkérdeztem

Még mindig nem vagyok biztos benne

Egy másik családtag vagy egy barát mesélt róla

Másképpen

Megtaláltam a bizonyítékot

Kihámoztam egy beszélgetésből

Mit éreztél, amikor megtudtad, hogy édesanyádnak abortusza volt?

Mit érzel most, ha erre gondolsz?

Szeretnél róla beszélni vele?

Ha beszélnél róla vele, mi történne?

Volt alkalmad meggyászolni a veszteségedet?

Irodalom

Ney, P.G. *Deeply Damaged: An Explanation for the Profound Problems Arising From Aborting Babies and Abusing Children (3rd Edition)*. Pioneer Publishing: Victoria, Canada (1997).

--*The Law and the Essence of Love*. Pioneer Publishing: Victoria, Canada (1994).

Ney, P.G. Peeters, M.A. *Abortion Survivors*. Pioneer Publishing: Victoria, Canada (1993).

--*Hope Alive: Post Abortion Abuse Treatment: A Manual for Therapists (3rd Edition)*. Pioneer Publishing: Victoria, Canada (1995).

Ney, P.G. Peters, A. *Ending the Cycle of Abuse: The Stories of Women Abused as Children and the Group Therapy Techniques that Helped Them Heal*. Brunner/Mazel: New York. U.S.A. (1995).

A szerzőkről

A szerzők különböző kultúrákból származnak, és ezért személyes hozzáállásuk is különbözik, mégis hasonló nézeteket vallanak arról a romboló hatásról, amit a világ gyakorol a gyermekekre. Mindkét szerző védelmezni szeretné a gyermekeket azzal, hogy igyekeznek mindazon problémák gyökeréig hatolni, melyek a gyermekeket sebezhető bűnbakká teszik. Ma már sok országban tartanak előadásokat, és számos csoportvezető-képző szemináriumot tartanak az abortusztúlélő szindróma (PASS) kezelésére.

Marie Peeters-Ney amerikai. Belgiumban végzett orvosi tanulmányai és kanadai specializációja után, melynek

során a gyermekgyógyászat szakértőjévé vált, Franciaországban dolgozott a világhírű genetikus Jerome Lejeune oldalán. Itt rangos tudományos díjat nyert a mentális visszamaradottság biokémiai okai témában végzett kutatásaival. Hosszas együttműködése során a *LArche-sal*, ahol fogyatékos emberekkel dolgozott, meggyőződött arról, milyen veszélyes a fajnemesítés, és milyen sebezhetőek a fogyatékos emberek. Úgy látja, hatalmas szükség van az abortusz és az általa okozott lelki sérülések kezelésére Európában, ahol az abortusz következményei akár végzetesek is lehetnek a társadalomra, ha nem foglalkoznak vele.

Philip Ney Kanadában nőtt fel. A *British Columbia* Egyetemen orvosi szakon, majd a Londoni Egyetem *McGill University* részlegén és az Illinois Egyetemen tanult gyermekpszichológiát és gyermekpszichiátriát. Harminc évig volt gyakorló orvos és előadó. Öt felsőoktatási intézmény orvostudományi szakán tanított, háromszor dolgozott professzorként teljes munkaidőben, volt részlegvezető főorvos és három gyermekpszichiátriai klinikát alapított. Hosszú évekig kutatta a gyermekbántalmazást és terhességvesztést, e témában több könyvet és tanulmányt közölt. Már kutatása korai szakaszában rájött, hogy az abortusz és a gyermekbántalmazás között összefüggés van. Az utóbbi időben az abortusztúlélő gyermekeket vizsgálta. Napjainkban csoportterápiákat vezet gyermekkorukban bántalmazott férfiak és nők számára. Ebből a tapasztalatból nőtt ki *A bántalmazás ördögi körének megszakítása* című könyv, mely nemrég jelent meg a New York-i Brunner/Mazel kiadó gondozásában.

Az IIPLCARR-ról

A Nemzetközi Intézet a Terhességvesztés és Gyermekbántalmazás Kutatására és Feldolgozására (*International Institute for Pregnancy Loss and Child Abuse Research and Recovery*) olyan szakképzett és laikus terapeuták alapításával jött létre, akik mindannyian a különféle terhességvesztések – nem csak a nőre, hanem a férfira, a nagyszülőkre és a gyermekekre gyakorolt – hatásait kutatják. Az intézet munkatársai olyan alap kutatásokat végeznek, és olyan kísérletet végeznek, amelyekkel kialakíthatók a kezelés leghatásosabb formáit. Munkájukhoz terapeuták képzése is hozzátartozik.

Az intézet adományokból, tagdíjakból, a kiadott könyvek árából és előadói tiszteletdíjakból tartja fenn magát. Vezetői között számos, nemzetközi hírű és különböző országból való tudós és klinikai orvos található.